

PROCEDURA OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO

w Gminnym Ośrodku Kultury i Promocji w Ciepłowodach

§ 1

Procedura oceny ryzyka zawodowego określa reguły postępowania przy zarządzaniu ryzykiem zawodowym, tj. zasady przeprowadzania identyfikacji zagrożeń występujących w procesie pracy na poszczególnych stanowiskach i procedurę ograniczania lub całkowitego eliminowania wpływu tych zagrożeń na pracowników. Procedura obowiązuje w Gminnym Ośrodku Kultury i Promocji Ciepłowodach w odniesieniu do wszystkich zatrudnionych pracowników.

§ 2

1. Ryzyko zawodowe to prawdopodobieństwo wystąpienia niepożądanych zdarzeń związanych z wykonywaną pracą, powodujących straty, np. niekorzystne skutki zdrowotne, w wyniku zagrożeń zawodowych występujących w środowisku pracy lub sposobu wykonywania pracy.
2. Ocena ryzyka obejmuje wszystkie stanowiska pracy.
3. W celu usprawnienia przebiegu oceny i skrócenia czasu jej przeprowadzania dopuszcza się wyróżnienie grup stanowisk, na których wykonywane są w tych samych warunkach te same zadania i na których występują te same zagrożenia. Ocena ryzyka może być wówczas przeprowadzona dla jednego stanowiska z każdej grupy.
4. Ocenę ryzyka zawodowego należy przeprowadzać okresowo i zawsze wówczas, gdy wykorzystywane do jego oceny informacje straciły swoją aktualność a w szczególności w następujących sytuacjach:
 - przy tworzeniu nowych stanowisk pracy,
 - przy wprowadzaniu istotnych zmian na stanowiskach pracy (np. organizacyjnych),
 - przy zakupach nowych urządzeń lub ich modernizacji,
 - po zmianie obowiązujących wymagań prawnych, odnoszących się do ocenianych stanowisk pracy,
 - po wprowadzeniu zmian w stosowanych środkach ochronnych,
 - gdy na terenie zakładu pracy pracownicy obcych firm wykonują roboty zagrażające lub mogące powodować zagrożenie dla pracowników.
5. Ocena ryzyka dotyczy zagrożeń związanych z procesem pracy z uwzględnieniem dających się przewidzieć awarii, ale z wyłączeniem zdarzeń losowych oraz przypadkowych i/lub chwilowych

zakłóceń warunków środowiska pracy spowodowanych przez czynniki pochodzące spoza stanowiska pracy.

§ 3

1. Ocenę ryzyka zawodowego przeprowadza zespół, w skład którego wchodzi Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury i Promocji w Ciepłowodach oraz inspektor BHP.
2. W specyficznych sytuacjach zespół może być poszerzany o osoby będące specjalistami w dziedzinie, z zakresu której informacje są niezbędne do opracowania oceny ryzyka zawodowego. Decyzję o włączeniu nowych członków podejmuje zespół.
3. Zespół przeprowadza ocenę ryzyka na danym stanowisku pracy na podstawie wymagań określonych w przepisach prawnych i normach, kierując się zasadami podanymi w Polskiej Normie PN-N-18002:2000 oraz w niniejszym zarządzeniu.
4. Ocenę ryzyka zatwierdza Dyrektor zakładu.

§ 4

Ocenę ryzyka zawodowego prowadzi się jako proces wieloetapowy, na który składają się kolejno:

- 1) sporządzenie wykazu stanowisk pracy,
- 2) zebranie informacji potrzebnych do oceny ryzyka,
- 3) rozpoznanie (identyfikacja) zagrożeń i określenie możliwych skutków każdego zagrożenia,
- 4) oszacowanie ryzyka związanego z każdym zidentyfikowanym zagrożeniem z uwzględnieniem stosowanych środków ograniczających ryzyko,
- 5) wyznaczenie dopuszczalności ryzyka zawodowego,
- 6) określenie działań korygujących i/lub zapobiegawczych,
- 7) sporządzenie dokumentacji oceny ryzyka.

§ 5

Wykaz stanowisk pracy oraz ich szczegółowy opis zawierający informacje określone w § 6 należy dokonać według wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do niniejszej procedury.

§ 6

1. Do oceny ryzyka zawodowego wykorzystuje się informacje dotyczące:
 - lokalizacji stanowiska pracy i realizowanych na nim zadań,
 - osób pracujących na stanowisku, ze szczególnym uwzględnieniem tych osób, dla których przyjmuje się inne szczególne kryteria, np. kobiet w ciąży, młodocianych lub osób niepełnosprawnych,
 - stosowanych środków pracy i materiałów,
 - czynności oraz sposobu i czasu ich wykonywania przez osoby pracujące na stanowisku,
 - wymagań przepisów prawnych i norm, odnoszących się do analizowanego stanowiska,
 - zagrożeń, które już zostały zidentyfikowane, i ich źródeł,

- możliwych skutków występujących zagrożeń,
- stosowanych środków ochronnych,
- wypadków przy pracy, zdarzeń potencjalnie wypadkowych, chorób zawodowych oraz innych związanych z warunkami pracy a także awarii.

2. Źródłami tych informacji mogą być:

- dane techniczne o stosowanych na stanowisku maszynach i urządzeniach,
- dokumentacja technicznoruchowa i instrukcje stanowiskowe,
- wyniki pomiarów czynników szkodliwych i/lub niebezpiecznych, a także uciążliwych, występujących na stanowisku pracy,
- dokumentacja dotycząca wypadków przy pracy, zdarzeń potencjalnie wypadkowych, chorób zawodowych oraz awarii,
- przepisy prawne i inne dokumenty normatywne,
- literatura naukowo – techniczna,
- karty charakterystyk substancji chemicznych itp.,
- ustalenia własne a zwłaszcza: obserwacja środowiska pracy, obserwacja zadań wykonywanych na stanowisku pracy, obserwacja zadań wykonywanych poza stanowiskiem pracy, wywiady z pracownikami, obserwacja czynników zewnętrznych, które mogą wpłynąć na stanowisko pracy (np. prace wykonywane przez pracowników na innych stanowiskach pracy, czynniki atmosferyczne), analiza organizacji działań, których celem jest zapewnienie właściwych warunków pracy,
- opinie ekspertów.

3. Zagrożenia identyfikuje się na podstawie analizy zebranych informacji.

§ 7

1. Przy szacowaniu ryzyka zawodowego uwzględnia się następujące parametry:

a) Stopień możliwej straty (następstw) wynikającej ze zdarzenia – potencjalna ciężkość urazu człowieka lub rozmiar straty materialnej,

b) Prawdopodobieństwo wystąpienia niepożądanego zdarzenia o określonej stracie.

2. Szacowanie ryzyka zawodowego musi uwzględniać możliwie wszystkie zagrożenia oraz wszystkie narażone osoby, także te które tylko okresowo przebywają w obrębie oddziaływania zagrożenia.

§ 8

1. Szacowanie ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy w Gminnym Ośrodku Kultury i Promocji wykonuje się metodą Risk Score, w której jako parametry ryzyka bierze się pod uwagę potencjalne skutki zdarzenia (**S**), ekspozycję na zagrożenie (**E**) i prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia (**P**), co wyraża się wzorem:

$$\mathbf{R = S \times E \times P}$$

3. Potencjalne skutki (S) stanowią średnią arytmetyczną oceny strat ludzkich i materialnych

Wartość	Strata	Opis	
		Straty ludzkie	Straty materialne
100	poważna katastrofa	wiele ofiar śmiertelnych	ponad 30 mln PLN
40	katastrofa	kilka ofiar śmiertelnych	10-30 mln PLN
15	bardzo duża	ofiara śmiertelna	500 tys.- 5 mln PLN
7	duża	ciężkie uszkodzenie ciała	30 - 500 tys. PLN
3	średnia	absencja	5 - 25 tys. PLN
1	mała	udzielenie pierwszej pomocy	poniżej 5 tys. PLN

Źródło: M. Sikorski, Ocena ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy

4. Czas ekspozycji (E) oddziaływania szkodliwych czynników na pracownika

Wartość	Oddziaływanie
10	stałe
6	codzienne powyżej 50% dnia pracy
5	częste, ale nie przekraczające 50% dnia pracy
4,5	kilka razy w tygodniu
3	sporadyczne (raz na tydzień)
2	okazjonalne (raz na miesiąc)
1	minimalne (kilka razy rocznie)
0,5	znikome (raz do roku)

Źródło: M. Sikorski, Ocena ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy

5. Prawdopodobieństwo (P) wystąpienia zagrożenia dla pracownika

Wartość	Zagrożenie	Szansa
10	bardzo prawdopodobne	50% (1 na 2)
6	całkiem możliwe	10% (1 na 10)
3	mało prawdopodobne ale możliwe	1% (1 na 100)
1	tylko sporadycznie możliwe	0,1% (1 na 1000)
0,5	możliwe do zaistnienia	0,01% (1 na 10 000)
0,2	praktycznie możliwe	0,001% (1 na 100 000)
0,1	tylko teoretycznie możliwe	0,0001% (1 na 1 000 000)

Źródło: M. Sikorski, Ocena ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy

6. Wartościowanie ryzyka (**R**) polega na określeniu wartości i kategorii ryzyka według przyjętych poniżej kryteriów, dla poszczególnych zagrożeń a następnie dla całego stanowiska pracy

Wartość R	Kategorie ryzyka		Działanie zapobiegawcze
$R \leq 25$	pomijalne	dopuszczalne	wskazana kontrola
$25 < R < 70$	małe		potrzebna kontrola
$70 < R < 200$	istotne	dopuszczalne (przy zastosowaniu działań korygujących)	potrzebna poprawa, jeśli potwierdzi to analiza ekonomiczno finansowa
$200 < R < 400$	duże	niedopuszczalne	potrzebna natychmiastowa poprawa
$R > 400$	bardzo duże		wskazane wstrzymanie pracy

Źródło: M. Sikorski, Ocena ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy

7. Otrzymane wyniki wartościowania stanowią podstawę do wyznaczenia dopuszczalności ryzyka i właściwego planowania działań korygujących i zapobiegawczych.

§ 9

1. Podstawowym kryterium dopuszczalności ryzyka zawodowego są wymagania odpowiednich przepisów prawnych i innych dokumentów normatywnych. Ryzyko jest dopuszczalne wówczas, jeżeli zastosowano odpowiednie i wystarczające środki chroniące pracowników przed oddziaływaniem czynników mogących mieć niekorzystny wpływ na ich zdrowie. Ryzyko jest niedopuszczalne, jeżeli przekroczone są przepisy lub normy dotyczące BHP i nie zastosowano odpowiednich środków ochrony.
2. W przypadku braku wymagań odpowiednich przepisów prawnych i innych dokumentów normatywnych dopuszczalność ryzyka zawodowego wyznacza się bezpośrednio na podstawie jego oszacowania, zgodnie z tabelą w § 9 pkt 6.

§ 10

1. Po przeprowadzeniu oceny ryzyka zawodowego zespół opracowuje plan działań korygujących i/lub zapobiegawczych, które należy podjąć celem zmniejszenia ryzyka do poziomu dopuszczalnego. Należy przy tym stosować zasadę, że eliminacja zagrożeń lub ograniczenie skutków ich działania w celu ograniczenia ryzyka zawodowego na stanowisku pracy powinna być uzasadniona z punktu widzenia rachunku ekonomicznego.
2. Podstawową zasadą, jaką należy kierować się podejmując w/w działania, jest eliminowanie zagrożeń, najlepiej u ich źródła, oraz stosowanie takich środków, które będą chronić jak najwięcej pracowników. W myśl tej zasady środki ochronne prowadzące do ograniczania zagrożeń powinny być stosowane w kolejności:
 - środki techniczne eliminujące lub ograniczające zagrożenia u źródła,

- środki ochrony zbiorowej,
 - środki organizacyjne i proceduralne,
 - środki ochrony indywidualnej.
3. Ostateczną decyzję o konieczności wprowadzenia proponowanych działań, terminach ich wprowadzenia i wyznaczeniu osób odpowiedzialnych za ich realizację podejmuje Dyrektor.
 4. Realizacja planu działań korygujących i/lub zapobiegawczych powinna przebiegać ściśle według harmonogramu.
 5. Po zakończeniu realizacji planu działań korygujących i/lub zapobiegawczych, w celu sprawdzenia ich skuteczności, należy wykonać ponowną ocenę ryzyka zawodowego.

§ 11

1. Proces oceny ryzyka zawodowego należy udokumentować.
2. Do udokumentowania przeprowadzonej oceny ryzyka stosuje się kartę oceny ryzyka, której wzór stanowi załącznik nr 2 do niniejszej procedury. Dokumentacja oceny ryzyka zawodowego powinna zawierać następujące grupy informacji:
 - charakterystykę stanowiska,
 - informacje dotyczące identyfikacji zagrożeń,
 - szacowanie parametrów ryzyka i jego wartościowanie,
 - środki ochrony konieczne do zlikwidowania zagrożeń lub zmniejszenia ryzyka,
 - wynik końcowy oceny ryzyka oraz zalecenia dotyczące monitorowania ryzyka i jego okresowej oceny.
3. Dokumentację oceny ryzyka podpisują członkowie Zespołu a zatwierdza Dyrektor.

§ 12

1. Po dokonaniu oceny ryzyka zawodowego należy zapoznać pracownika z poziomem ryzyka zawodowego wynikającym z zagrożeń związanych z wykonywaną przez niego pracą oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami.
2. Zapoznanie się pracownika z w/w informacjami powinno być potwierdzone przez niego na piśmie.

§ 13

1. Zarządzanie ryzykiem zawodowym wymaga stałego monitorowania jego poziomu na poszczególnych stanowiskach.
2. Częstotliwość monitorowania uzależniona jest od kategorii ryzyka wynikającego z ostatniej oceny.
3. Ponowną ocenę ryzyka należy przeprowadzić po upływie:
 - a) 12 miesięcy dla kategorii ryzyka „bardzo duże” i „duże”,
 - b) 18 miesięcy dla kategorii ryzyka „istotne”,
 - c) 2 lat dla kategorii ryzyka „małe”,
 - d) 3 lat dla kategorii ryzyka „pomijalne”.

Załączniki do procedury oceny ryzyka zawodowego :

1. Wykaz i opis stanowisk pracy.
2. Karta oceny ryzyka zawodowego.

Zatwierdzam:

DYREKTOR

Edyta Zielonka

Cieplowody, 26 maja 2010 r.